

SUMARI

1. [EDITORIAL](#) : *La participació dels actors (pares, fills, professionals, comunitat) en el treball en xarxa*
2. [NOTÍCIES](#) : Seminaris, Web, Difusió...
3. [PROPERES CITES](#): Plenària octubre i III Fòrum Interxarxes
4. [MATERIALS](#): Conversant amb els pares

Taula Rodona "Educar els fills/filles" (13 maig 2008) i Seminari Interxarxes: "Els trastorns mentals greus a la Infància (23 maig 2008) Barcelona, Sala d'actes Biblioteca El Carmel

La participació dels actors (pares, fills, professionals, comunitat) en el treball en xarxa

La difusió i generalització de les practiques de xarxa es ja una realitat al nostre país. No passa un mes sense que tinguem coneixement d'una nova experiència o de una jornada al voltant del treball en xarxa. Una bona notícia i un millor estímul per tots aquests, que com nosaltres, vam apostar, al seu moment, per la implementació d'aquesta treball col·laboratiu.

Ens trobem, a més a més, amb l'existència de canvis rellevants en el panorama de les polítiques publiques i d'atenció a les persones: organitzatius però també legals i metodològics. Tenim un nou marc legal que afecta a les nostres funcions i rols, amb una futura llei d'Infància que donarà carta de naturalesa a les practiques de xarxa en l'àmbit de l'atenció a infància i famílies.

Com tota situació de canvi, implica oportunitats i riscos que no estan del tot determinats ja que el desenvolupament real d'aquesta nova organització no serà aliè a la iniciativa i propostes dels mateixos actors de la intervenció social: responsables polítics, tècnic i professionals, sense oblidar les altres entitats professionals i no governamentals.

Es, doncs, un bon moment per continuar sostenint un model de treball que, dins del marc general, aposti per un tractament acurat de les problemàtiques emergents. Un model centrat en la situació-cas més que no pas en el laberint de circuits, protocols i avaluacions productivistes. Un model que asseguri la conversa permanent i regular entre els professionals dels diferents serveis i xarxes implicades: salut, educació i atenció social.

Els projectes de treball en xarxa, ja en curs (alguns amb 8-10 anys de desenvolupament), ens ofereixen un ampli ventall d'experiències per aprendre i extraure conclusions. No partim, doncs, de zero, tenim un bagatge que cal ara socialitzar, compartir i analitzar. Una de les qüestions cabdals per aprofundir en aquestes pràctiques són les estratègies que afavoreixen la participació –sempre necessària- de tots els actors del treball en xarxa: nens, joves, pares, polítics i professionals. Amb aquesta intenció us proposarem participar, el proper mes de novembre, al III Fòrum Interxarxes, organitzat en col·laboració amb la Diputació de Barcelona i amb la presència de professionals d'altres municipis amb experiències interessants de treball en xarxa.

Un agraïment pels companys del Comitè tècnic que ens deixen, per canvi de destí: **Josep Ma. Elías** (Pedagog EAlA) i **Susana Descals** (Dra. CSS Guinardó). Josep Ma. va estar a la fundació del projecte i des de llavors n'ha estat un pilar. Susana ha estat també una ferma impulsora del projecte des de la seva responsabilitat com a directora dels serveis socials del Guinardó. A tots dos els desitgem molta sort en la seva nova tasca.

Donem la benvinguda als nous membres del Comitè tècnic: **Ramon Amirall** (EAP), **Isabel Ustrell** (ESC) i **Montse Taboada** (EAIA). Tots tres amb una gran experiència professional i implicació al projecte, cosa que revertirà molt positivament en la tasca de coordinació que duu a terme aquest comitè.

Comitè Tècnic

NOTÍCIES

Seminari d'Anàlisi de casos : *Una separació impossible*

El passat 11 d'abril es va celebrar la reunió plenària amb una nombrosa participació (80 assistents) i la presentació d'un cas de la zona Carmel a càrrec de **Assumpta Pérez** (SSAP Carmel), **Fina Borràs** (CSMIJ) i **Alejandra Elstein** (Hospital de Dia Fundació 9 Barris). Va ser moderada per **Josep Ma. Elías** (EAIA- Comitè Tècnic Interxarxes). El debat va girar, de nou, entorn a l'articulació entre patologia mental i família. La participació de la convidada, **Joana Alegret** (Psicoterapeuta i psiquiatra adjunta del CSMIJ de Sant Martí Sud ICS-IMAS), va ajudar molt a situar les diferents perspectives dels membres del nucli familiar. Així mateix, tant el debat com les intervencions de Joana Alegret, van aprofundir en les estratègies possibles. Superat el paradigma clàssic de la "mare tòxica" com a explicació holística de la psicosi, es va plantejar el repte de actuacions que afavoreixin una certa individualització del menor, respecte la mare, a partir d'alguns signes transferencials positius (bona vinculació amb la psiquiatra). J. Alegret va proposar la lectura d'un article de Jean-Paul Gaillard, "Reducteurs de variété en psychoterapie: les objets-miroir" que ajuda a conceptualitzar el suport psicoterapèutic en processos de separació – individuació.

Seminari d'Actualització de Serveis: *PIAD Horta-Guinardó*

A la plenària de l'abril vam comptar amb la presentació del Punt d'Informació i Atenció a la Dona (PIAD Horta-Guinardó) a càrrec de la seva responsable, **Carmen Pérez**, seguida d'un debat moderat per **Teresa Torres** (Dra. CSS Vall d'Hebron- Comitè Tècnic Interxarxes). Ens va fer una presentació amplia del servei, dependent de la Regidoria de Dona de l'Ajuntament de Barcelona..

Els Punts són espais específics d'atenció a les dones de la ciutat de Barcelona. La seva finalitat és donar resposta a les diferents demandes d'informació i assessorament vinculades al coneixement de recursos, participació i associacionisme femení, i també donar resposta a situacions de discriminació en l'àmbit laboral, social, en la parella i/o en la unitat familiar i, especialment, a les problemàtiques de violència de gènere.

Combinen l'atenció individualitzada amb el treball grupal i comunitari, i col·laboren amb els grups de dones i amb el teixit associatiu per tal de contribuir a l'eradicació de les situacions de

discriminació i violència, així com a fomentar els processos de presa de consciència i autonomia de les dones.

Te la seva seu al local del Centre de Serveis Socials d'Horta (Pl. Santes Creus,8. 08031 Barcelona) i les seves dades de contacte son: 933 588 100 piad_horta@bcn.cat

Taula rodona amb pares: “Educar els fills/ filles: i ara com ho faig?”

El passat 13 de maig, a la sala d'actes de la Biblioteca El Carmel, va tenir lloc una animada conversa entre professionals i pares. Amb una assistència, a parts iguals, van exposar

Ma. José Morales, Membre de l'AMPA Coves d'en Cimany i de l'AMPA Ferran Tallada, **Teresa Solé**, Professora de l'IESM Ferran Tallada, **Lídia Ramírez**, psicòloga (col·laboradora del projecte Interxarxes), **Ramon Almirall**, psicopedagog (EAP d'Horta-Guinardó -membre del Comitè Tècnic Interxarxes) i **José R. Ubieto**, psicòleg (Comitè Tècnic projecte Interxarxes). Al debat, amb força intervencions dels pares, es va posar de manifest les seves inquietuds i pors a no estar a l'alçada d'unes (auto) expectatives sobre “ser/fer de pares”. Por a ser jutjats pels fills i la paradoxa de donar moltes explicacions i al mateix temps suspendre l'acte educatiu per inhibició.

La importància de destacar allò agalmàtic (de mes vàlua) de cada fill i a partir d'aquí retornar-los cert valor i també la responsabilitat de perseverar en el seu desig i en les seves decisions. No hi ha pràctica educativa (parental o professional) que no suposi “posar el cos”, implicar-se personalment, arriscar decisions, sense garanties absolutes, l'educació més enllà dels mites científics que la reduïrien a una domesticació programada,.. Totes aquestes reflexions i alguna més van animar un debat que tindrà continuïtat, primer en el taller de pares la propera tardor (Centre Cívic Carmel, octubre-novembre) i després en altres activitats de conversa amb els pares. Algunes de les exposicions les podeu trobar en la secció **Materials** d'aquest butlletí.

Joves, violència, internet i mòbils: recerca UOC - GRAV

El Grup de recerca KEC (Knowledge, Experience, Communication) coordinat per Roger Martínez i adscrit a la Universitat Oberta de Catalunya treballa en qüestions relacionades al vídeo en el marc d'Internet i els telèfons mòbils. Estan fent una recerca anomenada “Veure i ser vist”, en la qual analitzen com el fenomen de Youtube i el vídeo per Internet en general està impactant en pràctiques quotidianes i en l'accés a la visibilitat. També estan fent una recerca, “**Joves, violència, internet i mòbils**” sobre com davant la novetat del vídeo per Internet i per mòbil, els joves estan creant noves “normes” que regulen la seva utilització (els límits ètics com a espectadors i també com a productors).

Es en aquesta recerca on el GRAV col·labora amb interès de conèixer com les noves possibilitats que ofereix el vídeo és apropiat en la vida quotidiana dels joves. Per això es duu a terme una petita etnografia amb grups de joves amb del Centre Obert ADSIS i de l'espai jove Boca Nord. L'objectiu és conèixer la manera com utilitzen i donen sentit al vídeo, i sobretot al vídeo per mòbil i Internet, en la seva vida quotidiana.

Suport al Batxiller nocturn a l'IES N. Monturiol

Des del març d'aquest any, el projecte Interxarxes col·labora en el suport als docents de Batxiller nocturn de l'IES Narcís Monturiol. Amb un total de 80 alumnes, entre primer i segon curs, aquest IES duu una tasca de seguiment tutorial d'aquest nois/es amb problemàtiques diverses, molt d'elles vinculades a sentiment de fracàs respecte els seus objectius de formació i personals. Un cop al mes, un equip de professionals del CSS Vall d'Hebron: Griselda Blanco (treballadora social), Brígida Ceballos (educadora social) i José R. Ubieto (psicòleg) es reuneix amb l'equip de coordinació docent per tal de parlar d'aquestes problemàtiques i cercar sortides: consultes d'assessorament personalitzat, intercanvi de recursos socials, de lleure, reflexió compartida sobre les problemàtiques actuals de l'adolescència.

La previsió es que aquest treball de suport continuï el proper curs 2008/09, centrat en els alumnes de segon curs (no està previst noves matriculacions per primer).

Difusió : Jornades, Grups de Treball, Articles

VII Jornades SSAP: "Treballem en xarxa en el sistema de Serveis Socials". Els passats 15 i 16 de maig vam participar a les VII Jornades sobre els Serveis Socials d'Atenció Primària que, amb caràcter bianual, organitzen els col·legis professionals de treballadors socials, educadors socials i psicòlegs, amb la col·laboració del col·legi oficial de pedagogs, l'associació de treballadors familiars, així com el suport de les diferents administracions públiques.

En aquest cas el tema triat: "Treballem en xarxa en el sistema de Serveis Socials" va afavorir la participació del projecte, mitjançant la presència del coordinador en la conferència inaugural sobre "Usos possibles de la xarxa" que es pot consultar a la web del projecte.

Jornades EAP: "Inclusió i treball social". Organitzada per la Direcció general d'Innovació Coordinació de Serveis Educatius (Departament d'Educació) es va celebrar el passat 19 de juny. **Marisa Pérez**, treballadora social de l'EAP d'Horta i **Ma. Assumpta Pérez**, treballadora social del CSS Carmel, van presentar una ponència sobre el treball col·laboratiu educació-serveis socials en el marc del projecte Interxarxes.

PROPERES CITES

- **Plenària**

24 d'octubre de 2008 a les 9.15h

Centre Cívic Taxonera

▪ **III Fòrum Interxarxes – Diputació de Barcelona: *La participació dels actors en el treball en xarxa***

28 de novembre de 2008 de les 9.30-14:30h

Lloc a confirmar

MATERIALS

Conversant amb els pares*

“Educar els fills/filles: i ara com ho faig?”

María Jose Morales

Mi nombre es María José Morales, soy madre de 5 hijos entre 16 y 5 años, dos están en el IES Ferran Tallada y 3 en el Ceip Coves.

Me imagino que la mayoría de los padres tenemos inquietudes similares a la hora de educar a nuestros hijos y nos encontramos frente a las mismas dudas. Intentamos por todos los medios ser coherentes y consecuentes en la educación de nuestros hijos.

Aunque creamos que la mayor batalla es en la adolescencia, creo que los primeros años son fundamentales como base para lo que más adelante nos atormentará.

Los primeros años intentas cubrir al máximo todas sus necesidades alimentarias, afectivas, etc, Es una edad en la que tenemos el dominio total de la situación, y eso nos hace sentir bien, seguros de que lo que estamos haciendo, está más o menos bien. Pero la cosa se complica cuando, pasados esos primeros años, nuestra maternidad o paternidad no es tan idílica como pintaba.

Huimos de ser padres autoritarios y la línea que nos separa de la permisividad es muy frágil. Estamos acostumbrados a escuchar que un No debe ir casi siempre acompañado de una razón lógica y nos encontramos muchas veces dando explicaciones exageradas a nuestros hijos de algo tan simple como: “no puedes llegar más tarde de las 9 a casa porque tienes 13 años y es la hora que tus padres han decidido que debes llegar”.

Creo que somos una generación de padres que tenemos muchos más medios para educar a nuestros hijos, y aun así tenemos mucho más miedo a hacerlo mal que el que tenían nuestros padres.

Mis padres no tenían que competir con los padres de mis amigos y no recuerdo a mis padres pactando conmigo “si apruebas 2 de las 8 que te han quedado te compraré una *play*”.

Tenemos, además, un sentimiento de culpabilidad mayor del que se tenía antes, y nos empeñamos, a veces, en no repetir modelos de conducta de otras generaciones, dando por sentado que los nuevos valores son mejores que los antiguos (?).

Yo me niego a ser amiga de mis hijos, soy su madre y tengo mis amigos y ellos los suyos, lo cual no me impide intentar transmitir una confianza en ellos. Estar abierta a que me puedan transmitir sus inquietudes, aunque creo que los padres, cuando llegamos a cierta edad, nos convertimos en detectives en buscas de pruebas. Nuestros padres nos revisaban la cartera, y nosotros el móvil o el historial del ordenador para ver en que paginas navegan. Hay que decir que los avances tecnológicos no siempre juegan en nuestro favor.

Nuestros hijos nos juzgan, ni más ni menos que con la misma dureza que nosotros juzgábamos a nuestros padres y pretender que entiendan que lo que hacemos es por su bien, es una misión imposible,

Yo me planteo una pregunta: ¿Por qué nos da tanto miedo lo que piensen de nosotros nuestros hijos?

Y unos cuantos deseos:

QUIERO DARLE LO MEJOR A MI HIJO....
QUIERO QUE SE UN HOMBRE DE PROVECHO..
QUIERO QUE SEA MEJOR QUE YO
NO QUIERO QUE SUFRA MAS DE LO NECESARIO

Son unos cuantos deseos de los miles que desearíamos para nuestros hijos.

Quatre punts en el treball educatiu amb adolescents

Teresa Solé i Benet. Prof. IESM FERRAN TALLADA

Com a professora de Secundària de l'IESM Ferran Tallada, que forma part d'un col·lectiu de professionals que procura, intenta, gaudeix educant els nois i noies d'aquestes edats, vull parlar-vos sobre quatre punts que creiem bàsics per ajudar en l'educació dels nois i noies adolescents, a casa i a l'institut, per poder reflexionar pegats, avui, en aquesta taula rodona.

Inseguretat, pors, els grups d'iguals, època de canvis.....masses paraules per condensar una època de transformacions que decidirà la seva personalitat adulta.

1. Acceptació de la pròpia identitat: Com?

a) Treballant bé el Respecte. Respectant les diferències i respectant-se com a individus.

– Saber que ells són especials, encara que s'assemblen als altres en moltes coses, com s'expressen, com es comuniquen....

– Saber que els altres els creuen especials. Tractar-los com si fossin especial és la base de la construcció de la identitat.

– L'adolescent necessita sentir com els adults valoren la seva creativitat en la resolució de dubtes, problemes o situacions d'indecisió.

Així doncs cal potenciar-los en allò que saben fer:

- Les pròpies habilitats, les seves aficions, el seu origen (raça, cultura), el seu aspecte, la seva cultura, el que pensen, el que creuen....

b) Ajudar-los en la pròpia acceptació.

Des de les aules i malgrat els temaris, els docents sabem que cal assegurar els valors i les seves actituds mitjançant la paraula.

(-Avui no hem fet res a classe, tan sols hem parlat!!!).

- Cal evitar ridiculitzar-los o avergonyir-los quan s'hagi de posar límits a les seves activitats.. Cal tolerància, paciència i bones formes. Així es construirà una identitat tolerant, pacient i amb bones formes amb els altres.
- Elogiar-lo en privat, quan s'observi un baix sentiment d'identitat.

2. Garantir un espai particular.(Dins de la família)

. Els adolescents han de tenir un bon grau d'autonomia dins de casa. Un lloc per estar tranquils, per fer deures i llegir, per escoltar música....

Les normes de protecció de la intimitat i la confidencialitat de les coses personals han de quedar ben clares. Respectar la individualitat també implica, algunes vegades, respectar el desordre.

Això implica per part dels adults:

. paciència, flexibilitat, observació i diàleg també, saber marcar els límits de forma coherent i adulta.

Tots sabem que els nois i noies són molt sensibles i els fa mal :

- Les discussions.
- Les frustracions.

– La mala comunicació.

3. Com millorar la nostra vinculació. Efecte mirall (pares i educadors). Educació en valors.

- Demostrant estimació mitjançant el contacte físic. Tocar el noi/a és primordial a fi que ell/a se senti vinculat. Però és important saber quan i com.
- S'ha de mostrar una cara amable :
Un somriure, fins i tot fer l'ullet, pot confortar-lo cosa que moltes vegades no es pot aconseguir amb un munt de paraules.
- Verbalitzar i ajudar-los a verbalitzar els sentiments positius mitjançant les paraules: «t'estimo», «crec que ets estupenda», «estic molt a gust amb tu», etc.

. Les bones relacions humanes!!! necessiten comprendre que els sentiments dels adults no sempre són conseqüència del que ells fan. Tothom té dies bons i dolents, a tothom li passen coses agradables i desagradables.

. Escoltar-lo i valorar-lo. Ells i elles tenen coses importants a dir-nos.
Als instituts hi ha espais reservats on poden donar la seva opinió i on poden decidir: tutories, reunions de delegats, assemblees...

A LES FAMÍLIES també caldria trobar espais :

. Celebrar reunions periòdiques pot permetre als membres de la família airejar els problemes i buscar-ne junts les solucions. Són bones les normes que serveixen igual pels pares que pels fills. .

- S'estimulen els sentiments d'independència i d'autocontrol.
- Imposar límits i normes adequades.
- Donar-los l'oportunitat de tenir responsabilitats.
- Sol·licitar la seva col·laboració en diferents tasques.

El respecte dels fills cap als pares es relaciona amb:

- La claredat.
- La racionalitat.
- El joc net.
- La coherència.
- L'interès demostrat pels pares.
- Dedicació de temps i espais.

Els pares i els educadors no necessiten guanyar en qualsevol confrontació que es produeixi per obtenir el respecte dels nois i noies. Acceptar els nostres errors ens fa vulnerables i per tant més propers.

Per això hem de considerar les següents accions:

- Evitar canviar normes de comportament sense discussió o previ avís.

4. La seguretat i la corresponsabilització de les famílies en l'educació dels fills . (Els pares han d'acceptar el què fan de bo i de dolent els seus fills/es)

Per seguretat entenem el sentiment que l'adolescent, la persona experimenta en sentir uns límits definits. L'adult ha d'estar segur que assumeix la seva responsabilitat com a pare.

Per desenvolupar aquest sentiment de seguretat calen:

- Referents: Models de comportament: pares, mestres, germans, parents i amics per emmirallar-se.
  - Conceptes ètics i morals s'aprenen a força d'observar i d'escoltar els adults de referència.
  - Experiències, de manera que no es senti feble davant d'una nova situació.
  - Desenvolupar la seva capacitat de treball per aconseguir els seus objectius.
- Per obtenir alguna cosa cal un procés i un esforç, no és automàtic.

Per això als instituts els oferim eines per l'aprenentatge, tant en els estudis com per anar per la vida, però l'última paraula és de la família que és el referent!!!!.

- Ajudar a establir objectius realistes i que suposin un repte.
- Ajudar a què compregui les conseqüències dels seus actes i comportaments.
- Clarificar el que s'espera d'ell i en quin grau de perfecció se li exigeix.

En general, són positives les classes fora de l'escola i les activitats extraescolars, sobretot si estan a càrrec d'adults que siguin capaços de mostrar-se pacients davant la seva desestructuració.

Els nois i noies necessiten saber que formen part de la família, d'un grup i que els adults els donem les eines necessàries per incorporar-se de forma sana a la societat, sigui quina sigui i que se senten estimats, però no superprotegits.

Bibliografia

Extret d'apunts d'Elena Embuena (docent i pedagoga) i Esteve-Ignasi Gay (metge)

“El Taller de pares”

Lidia Ramírez

Un taller es un lugar donde se elabora un producto a partir de una materia primera.

El taller de padres que se organiza dentro del Proyecto Interxarxes responde al interés y a la necesidad de todos los profesionales que participamos en él, de contar con los padres para llevar a cabo un proceso educativo en el que nos impliquemos todos como adultos responsables de un mundo al que llegan los niños y los jóvenes.

Que la educación está en crisis ya lo diagnosticó en 1960 una mujer llamada Hanna Arendt a quien ese diagnóstico no detuvo, al contrario, el análisis que ella llevó a cabo le permitió concluir que una crisis siempre es una posibilidad de cambio a condición de que no respondamos a ella con nuestros prejuicios, sino que de lo que se trata es de inventar formas nuevas de responder.

Siempre comenzamos nuestros talleres de padres haciendo una introducción en la que le damos un lugar primordial a la idea de infancia que esta autora nos ha legado: para ella, cada niño que nace trae un proyecto nuevo para el mundo. Que este proyecto inédito contribuya a mejorar el mundo es también responsabilidad de los adultos que ya vivimos en él. Nos gusta resaltar esta idea porque en este momento la infancia y desde luego la adolescencia, aparecen más ligadas a una idea de peligrosidad, que a la idea de que lo que un niño llegue a ser depende no sólo de él sino también de sus educadores. Es verdad que si a un niño lo dejamos sólo es capaz de todo, desde darse un atracón de dulces hasta empuñar un arma.

Hasta ahora, hemos realizado tres ediciones del Taller de Padres cuya materia prima ha estado formada de las dudas, las preguntas, las preocupaciones, las problemáticas, las propuestas, y las ideas que han aportado los padres. Esta materia prima la trabajamos por medio de la conversación, le fuimos dando vueltas y vueltas, nos apoyamos en escenas de películas, en cuentos, en noticias, en vídeos etc, hasta encontrar con los profesionales expertos, la orientación que convenía a partir de las cuestiones que los padres habían planteado. Lo que nos hace expertos no es que sepamos todo lo que los padres tienen que hacer o decir, lo que sí sabemos es hacer hablar a todos los padres, y escuchar muy atentamente lo que nos dicen, de esta manera conseguimos extraer de sus enunciados un saber hacer que en muchas ocasiones había quedado oculto bien por la angustia que una situación conlleva o por las prisas o por la desorientación ante la abrumadora información que caracteriza nuestra época.

El producto obtenido en cada uno de los talleres nos ha permitido obtener una brújula sobre cómo orientarse en relación a las maneras de introducir una prohibición, en relación a cómo acompañar algunas decisiones importantes para que sus hijos no se precipiten, a sostener una autoridad comprometida con el deseo de los hijos de hacerse mayores etc.

En este momento estamos preparando la cuarta edición prevista para el mes de octubre. El espacio del Taller de padres está dirigido a padres que tienen hijos entre los 12 y los 16 años. Se desarrollará durante seis sesiones semanales y consecutivas, con una duración de 90´ y pueden participar de él hasta 15 padres/madres.

Y finalmente no quiero despedirme sin expresarles nuestro deseo de que participen en esta experiencia, a la que ¡quedan invitados!

*Al·locucions en la taula rodona “Educar els fills/illes: i ara com ho faig?”. Barcelona, 13 de maig de 2008.